

Şehit Eren Yücel Anadolu Lisesi Felsefe 1. Dönem 1. Yazılı

1) Aşağıda filozof isimlerini uygun “Arkhe” kavramlarıyla eşleştiriniz. (1x6=6 Puan)

()	I. Thales	a) Ateş
()	II. Anaksimenes	b) Atom
()	III. Anaksimandros	c) Su
()	IV. Empedokles	ç) Toprak, su, hava, ateş
()	V. Demokritos	d) Apeiron
()	VI. Herakleitos	e) Hava
		f) Evren

2) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz. (2x4=8 Puan)

- Platon, ideaların bilgisine aracılığıyla ulaşabileceğini belirtir.
- Sokrates’e göre ahlaki olmayan davranışın nedenidir.
- Konfüçyüs’e göre genç bir insanın arkadaşlarına karşı erdemi olmasıdır.
- Bilginin ve ahlakın insanın algısı tarafından anlamlandırıldığını savunan düşünörlere denir.

3) Felsefe neden İyonya bölgesinde ortaya çıkmıştır ? Açıklayınız. (10 Puan)

Felsefenin İyonya’da çıkma sebebi; İyonya’nın Milet Kenti, ticaretin yoğun olduğu bir kenttir. Bu nedenle de farklı kültürlerin ve insanların sürekli olarak etkileşim halinde olduğu bir yerdir. Bu da zamanla farklı görüşlerin ve fikirlerin karşılaşmasını ve sorgulanmasını beraberinde getirmiştir. Buna ek olarak İyonya’nın ekonomik anlamda çok iyi olması ve refahın yüksek olması felsefenin Milet’de çıkmasının sebepleri arasında yer almaktadır.

Ekonomik refah bakımından yüksek olması, felsefe ve bilim gibi alanlarla da ilgilenilmesine yol açmıştır. Bunun yanı sıra hoşgörü ortamı, saygı ortamı da özgür bir ortam sağlamıştır. Özgür ortamda da felsefe yapma işi kolaylaşmıştır. Felsefenin doğuşu kısaca bu şekilde ifade edilebilmektedir.

4) “Sorgulanmamış yaşam, yaşamaya değmez.” sözünde anlatılmak istenen nedir? (10 Puan)

Hayatımızı eğer sorguluyosak yani sorgulanmışsa hayatımız o hayatta artık yaşasak bile kendimiz zevk alamayız ve hayayımızdan hiçbir şey anlayamayız. Bu cümlelerdeki kastım eğerki hayatımız sorgulanıyorsa yani bu nedemektir kendi istediğimizi yapamayız veya yaptığımız herşey bi sonuca tabi tutularak sorgulanır,sebeplendirilir, işte bu sebeplendirmeden dolayı insan ne yapcağını bilmez hayatından zevk almaz hayatını dolu dolu yaşayamaz , bana kalırsa sokrates bu sözü söylerken çok doğru söylemiş çünkü bir insanın eğerki kendi istediği şeyler doğrultusunda bir girişimde bulunamıyorsa yada bulunuyoda bu girişimleri sorgulanıyorsa zaten o insanın yaşama olan hevesi kaçıp yerini boğucu bir asabiyet kaplamıştır. Bu yüzden bence bir insan istediğini istediği şekilde özgürce yapmalıdır ve kendi yaptığı işlerin hayatının işleyişinin sorgulanmasına izin vermemelidir çünkü bir insanı hayata bağlayan en büyük şeylerden biri ise hayata olan bağlılık ve tutku derecesidir,tabi biz burda hayatın sorgulanmasından bahsederken öyle bildiğimiz karakollardaki sorgulamalardan olmadığına değinmek isterim(kafamız karışmasın)

5)Platon ‘un varlık yaklaşımı hakkında bilgi veriniz (5 madde) (2x5=10 Puan)

Platon'a göre gerçek varlık; bilgisine ulaşılabilmesi için değişimeden kalabilmelidir. Platon'un varlık anlayışının temelinde; düşünerek anlamlandırılabilen, değişime kapalı idealar vardır. Duyusal bir varlığa bağlı olanlar ise idealardan yararlanarak var olan fenomenlerdir. Bu varlıklar gerçekliğin birer kopyasıdır.

6)Sofistlerin bilgi yaklaşımını açıklayınız. (5 madde) (2x5=10 Puan)

Sofistlere göre insan duyular yoluyla edinilen bilgilerde algı yanılgısı yaşar. Onlara göre tek bir doğru bilgi yoktur, doğru göreceli bir kavramdır, Suya batırılan çubuğun düz olmasına rağmen onun kırık görünmesi bu yanılgıdan kaynaklanır.

Bilgi edinme sürecinde duyuların kullanılması, elde edinilen bilginin hatalı olma ihtimalini doğurur. Dolayısıyla onlara göre her zaman geçerli olan kesin bir bilgi yoktur. Çünkü bilgi, kişiden kişiye değişen göreceli bir niteliğe sahiptir. Bu açıdan Protagoras, “İnsan her şeyin ölçüsüdür.” derken bir şeyin doğru veya yanlış olmasını tamamen kişiye bağlar.

7)Aristoteles’in dört neden öğretisini açıklayınız. (10 Puan)

- **Maddi Neden:** Bir şeyin hangi maddeden kaynaklı oluştuğunu gösteren nedene, maddi neden denir. Örneğin bir mezar taşı düşünelim. Bu taşın meydana gelmesi için hiç kuşkusuz bir maddeye, örneğin mermer ihtiyacı duyulacaktır. Mezar taşı, mermerden imal edilecektir. Böylece mermer, mezar taşının maddî nedeni olacaktır.
- **Formel Neden:** Bir şeyin biçimsel nedenine, formel neden denir. Yukarıda bahsettiğimiz mermerin mezar taşı hâline dönüşebilmesi için, mermerde bir “mezar taşı olma” imkânının bulunması ve mermerin mezar taşı formunu, biçimini kazanması gerekir. Böylece mezar taşı formu, mezar taşının meydana gelmesi için ikinci şart olacaktır. Böylece mezar taşı formu, mezar taşının formel nedeni olacaktır.
- **Etken Neden:** Maddenin biçim kazanmasını sağlayan nedene, etkin neden, etken neden ya da fail neden denir. Örneğin mermeri mezar taşı formuna gelmesi mermerde kendiliğinden gerçekleşmez. Mermeri yontup onu mezar taşı formuna sokacak bir kişi, bir yontucu, zanaatkâr, taş ustası gerekecektir. İşte mermeri yontan taş ustası da mezar taşının etken ya da etkin nedeni olacaktır.
- **Ereksel Neden:** Bir maddenin biçim kazanmasında son olarak bir de amaç bulunmalıdır ve işte bu amacı gösteren nedene de ereksel neden denir. Yani taş ustası mermeri bir forma sokmaya çalışırken, taş ustasının kafasındaki amaç, mermeri bir mezar taşı hâline getirmektir. Bu amaçta, taş, bir mezarlıkta ölünün başucuna dikilecek, onunla ilgili bazı temel bilgileri kitabe gibi taşıyacaktır. Böylece dördüncü neden yani amaç ya da erek neden de belirlenmiş olacaktır.

8)Hristiyanlık felsefesinin genel özelliklerini yazınız (5 madde) (2x5=10 Puan)

- İnanç merkezli görüşler ortaya çıkmıştır.
- İncanın akılla temellendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.
- Akıl ve inanç tartışmaları ön plana çıkmıştır.
- İncanın bilgiyi mümkün kıldığı düşüncesi egemendir.
- Antik Yunan felsefesinden etkilenmiştir.
- Tanrı'nın varlığı kanıtlanmaya çalışılmıştır.
- Kutsal metinlerin doğruluğu merkeze alınmıştır.
- Dinsel otoriteye karşı gelinmemesi gerektiği vurgulanmıştır

9)Hristiyan felsefesinin temel dönemlerini açıklayınız. (10 Puan)

Patristik Dönem, MS 2-MS 8. yüzyıl arasında kalan ilk dönem Hristiyan felsefesidir. Bu dönem Hristiyan filozofları aynı zamanda din adamlarıdır. Tertullian, Clemens ve Augustinus bunların önde gelenleridir ve “Kilise Babaları” olarak da adlandırılırlar. İsmi bu adlandırmadan alan Patristik Dönem’de özellikle Augustinus’un izlediği akılla dini açıklama yolu, incanın temel öğretisi hâline gelmiştir. Bu dönem felsefesinde Hristiyan dinine yönelik saldırılara karşı savunma tarzında düşünceler öne çıkmaktadır.

Skolastik Dönem, 8. yüzyıldan 15. yüzyıla kadar olan ikinci dönem Hristiyan felsefesidir. Skolastik ismi, Hristiyanlığın öğretilmesi için bu dönemdeki okullaşma hareketinden gelir. Skolastik “okul yolu” veya “okullaşma” anlamlarına gelir. Anselmus, Aquinalı Thomas ve Ockhamlı William bu dönemin önde gelen filozoflarındandır. Skolastik Dönem’de felsefenin eğitim alanına taşınması birçok öğrencinin dinî eğitim olarak Hristiyanlığı hızla yaymalarına neden olmuştur. Bologna ve Oxford üniversiteleri bu dönemde kurulan ve bu geleneğin öncüsü olan yerlerdir.

Aşağıdaki çoktan seçmeli test sorularında doğru seçeneği işaretleyiniz.

(4x4=16 Puan) 1)

Lao Tse'nin düşüncesinde evrendeki her türlü değişimin beslendiği sonsuz kaynak aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tao
- B) İdea
- C) Madde
- D) Form
- E) Apeiron

2) Ahlakın kaynağı mutluluktur ve mutluluğa iyi ideasına ulaşmaya çalışmakla varılır. Platon'a göre iyi ideasına aşağıdakilerden hangisiyle ulaşılır?

- A) Ödev bilinci taşımak
- B) Erdemli olmak
- C) Sorumlu davranmak
- D) İyi niyetle hareket etmek
- E) Faydalı olana yönelmek

3)

Thales; evrenin ana maddesini, ilk nedenini aramış, doğadaki her şeyin temelinde suyun olduğunu iddia etmiştir. Thales'ten sonra Anaksimandros, arkhe olarak sonlu bir varlık olan suyun sonsuz sayıda varlığın oluşumunu açıklamada yetersiz olduğunu söyleyerek arkheyi sonsuz olan "apeiron" kavramı ile açıklamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "apeiron"un bir özelliği olamaz?

- A) Nicelik olarak sınırsızdır.
- B) Duyusal, somut bir varlıktır.
- C) Sonsuzluk niteliği vardır.
- D) Bütün varlıkların temelidir.
- E) Nitelik olarak belirsizdir.

4)

- I. Diogenes
- II. Lukianos
- III. Aristoteles
- IV. Thales
- V. Ksenofanes

Yukarıdaki filozofların hangileri

Anadolu'nun batısında yaşamamıştır?

- A) I-II
- B) II-III
- C) II-III-IV
- D) III-IV-V
- E) I-II-III-IV-V

BAŞARILAR